

Neectria neomacrospora (C. Booth & Samuels) Mantiri & Samuels

Potencjalne zagrożenie dla nasadzeń jodły w Polsce

Skupienia perytecjów (owocników) *Neectria neomacrospora* na gałązkach jodły (fot. po lewej: Venche Talgø, Norwegian Institute of Bioeconomy Research, Norwegia; <https://gd.eppo.int/>; fot. po prawej: https://www.tujerodnevrste.info/portfolio_tag/neectria-neomacrospora/)

Objawy spowodowane przez *Neectria neomacrospora* na jodle: rakowata narośl na gałązce (po lewej) i zamierające drzewa (fot. po lewej <https://www.forestresearch.gov.uk/tools-and-resources/pest-and-disease-resources/neectria-canker-of-abies/>; fot. po prawej Venche Talgø, Norwegian Institute of Bioeconomy Research, Norwegia; <https://gd.eppo.int/>).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Grzyb *Neonectria neomacrospora* (anamorfa, czyli bezpłciowe stadium niedoskonałe znane pod nazwą *Cylindrocarpon cylindroides*) występuje w Azji (Chiny), Ameryce Północnej (Kanada, USA) oraz w kilku krajach europejskich. Pierwsze wykrycie tego patogena w Europie miało miejsce w Niemczech ponad 100 lat temu. W Wielkiej Brytanii (Anglia i Walia) organizm był notowany na przełomie lat 1950-1990 XX w. Obecnie jest notowany w Norwegii (2008), Danii (2011), Szwecji (2015), Wielkiej Brytanii (2015), Belgii (2017), Francji (2017), Finlandii (2018) oraz w Niemczech (2018).

Rośliny żywicielskie

Głównymi żywicielami *N. neomacrospora* są różne gatunki jodły (*Abies* spp.), w tym: jodła pospolita (*A. alba*), jodła wonna (*A. amabilis*), jodła balsamiczna (*A. balsamea*), *A. balsamea* var. *phanerolepis*, *A. cephalonica*, jodła kalifornijska (*A. concolor*), *A. durangensis*, *A. fargesii*, jodła Frasera (*A. fraseri*), jodła olbrzymia (*A. grandis*), *A. kawakamii*, jodła koreańska (*A. koreana*), jodła górską (*A. lasiocarpa*), jodła wspaniała (*A. magnifica*), jodła sycylijska (*A. nebrodensis*), jodła kaukaska (*A. nordmanniana*), w tym jej podgatunek *equitrojani* (*A. nordmanniana* subsp. *equitrojani*), jodła numidyjska (*A. numidica*), jodła hiszpańska (*A. pinsapo*), jodła szlachetna (*A. procera*), jodła syberyjska (*A. sibirica*) i *A. vejarii*. Grzyb był notowany także na świerku pospolitym (*Picea abies*), daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii*) i chojnie zachodniej (*Tsuga heterophila*).

Objawy występowania i szkodliwość

N. neomacrospora powoduje zamieranie pędów i gałęzi drzew, poczynawszy od dolnej części korony oraz powstawania rakowatych narośli i nadmiernego wycieku żywicy. Niekiedy porażenie prowadzi do całkowitego zamierania tkanek drzewa powyżej miejsc zrakowaceń, a nawet jego śmierci. Późną jesienią i zimą, w wilgotnych warunkach, na gałęziach, zwykle w dolnej części korony, blisko strzały, tworzą się zaokrąglone, czerwone owocniki (perytecja), o średnicy poniżej 1 mm, często zebrane

w większe skupiska, zawierające zarodniki płciowe grzyba (askospory). Natomiast w warunkach wilgotnych na korze może tworzyć się stadium bezpłciowe grzyba w postaci zarodników konidialnych.

W ostatnich latach w Europie Zachodniej i Skandynawii wzrasta znaczenie gospodarcze tego patogena.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W sposób naturalny grzyb rozprzestrzenia się przez wiatr (askospory), deszcz oraz bezpośredni kontakt roślin (konidia). Na większy dystans rozprzestrzenianie ma miejsce wraz z porażonym materiałem szkółkarskim, choinkami bożonarodzeniowymi, nasionami i ciętymi gałęziami gatunków żywicielskich.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na gatunkach żywicielskich poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>. Zadania realizowane przez PIORiN mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z wymiany handlowej i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją materiału siewnego w pełni spełniającego wymagania zdrowotnościowe i jakościowe, a kierunki i zakres działań Inspekcji wynikają z bieżących problemów występujących w rolnictwie oraz zagrożeń dla stanu fitosanitarnego upraw i środowiska naturalnego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce gatunek *N. neomacrospora* nie podlega obowiązkowi zwalczania.